

REPORTAGE

Winkelen met de hond op de arm

Een hond is vaak voor het leven. Wie dat te veel van het goede lijkt kan puppypleeggezin voor het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds worden. Pleegouders maken de pup wereldwijd voordat de hond naar het internaat gaat.

LOUIS VAN KELCKHOVEN

Hij is gitzwart, half volgroeid en oogt daardoor nog wat slungelig. Nadat bazin Saskia Wichers de voordeur heeft open gedaan, waarachter de hondenpoepzakjes discreet verdwijnen, besnuffelt hij enthousiast de broekspijpen van het bezoek. Geen geluid komt over zijn lippen, stil en dienstbaar zijn is het gereedschap van zijn professie. Het blijft bij snuffelen en daarna een blik omhoog naar de eigenaar van de benen. Bruine ogen, een zachte blik.

Noodles, een zwarte labrador van vijf maanden oud, is aspirant geleidehond. Het Koninklijk Nederlands Geleidehonden Fonds (KNGF) heeft hem ondergebracht in Assen, bij Saskia en Wim Wichers en hun vier kinderen. De hond was zeven weken toen hij naar Drenthe kwam. Over een maand of tien is de logeerpartij voorbij en gaat Noodles voor zijn vervolgopleiding naar het 'internaat' in Amstelveen.

Bij gebleken geschiktheid wordt hij daar opgeleid voor een werkzaam leven als blinde- of autismegeleidehond, assistentiehond voor mensen met een fysieke beperking of buddyhond voor wie lijdt aan een posttraumatische stressstoornis (PTSS). In Amstelveen leidt KNGF momenteel 58 honden op.

„Het is hartstikke leuk om een pup in huis te hebben”, zegt Saskia Wichers. „Want hoe gaat dat met kinderen? Op een gegeven moment willen ze een hond. Als ouders hebben wij gezegd 'dat is goed', maar wij willen niet meteen tien of vijftien jaar aan een hond vastzitten.”

Wichers: „Puppypleeggezin zijn is dan een goed alternatief. Dan heb je én een hond, je doet iets voor de maatschappij én je zit er niet tot in lengte van dagen aan vast. Drie van onze vier kinderen waren het daar mee eens. De vierde heeft er wel moeite mee dat Noodles weer weg-

In het midden Saskia Wichers, Noodles en Ragnar Wichers. Links puppyinstructeur Bernou ten Voorde, rechts Tanja Bosma die namens het KNGF de pleeggezinnen begeleidt. FOTO JASPER MOULIJN

‘Een pup is veel werk. Je moet je huis puppyproof maken’

gaat.” Wie zich bij KNGF meldt als puppypleeggezin wordt gescreend. „De belangrijkste vraag is of je genoeg tijd hebt voor een hond”, zegt Bernou ter Voorde, puppyinstructeur van KNGF Geleidehonden. Zij screent en begeleidt met Tanja Bosma de pleeggezinnen.

„We geven voorlichting en bekijken het huis en de omgeving. Zo moest bij de familie Wichers de tuin met een hekje afgesloten worden. We kijken of je genoeg tijd hebt om de hond op te voeden en of je kinderen oud genoeg zijn. Belangrijk is dat je fit en mobiel genoeg bent om er geregeld met de hond op uit te gaan.”

„Er moesten kleden op het laminaat worden gelegd om de hond houvast te geven”, lacht Wichers. „Je moet oppassen dat je geen rommel laat slingeren, anders wordt het kapot gekauwd. Er moest een bench komen, het plekje voor hond voor de nacht.” Kortom: Wichers leerde dat ‘een pup best veel werk is’. „Je moet je huis puppyproof maken.”

De jonge hond wordt gesocialiseerd, raakt vertrouwd in de omgang met mensen, en leert luisteren naar basiscommando's. Buitenshuis

moet de aspirant geleidehond vertrouwd raken met situaties waar hij later met zijn hulpbehoevende baas in terecht kan komen.

Wichers: „Dus gaan we soms met hem in de trein naar Groningen, maakt ie kennis met het openbaar vervoer en drukke plekken als stations. We zijn met de hond naar de TT-kermis geweest en ik heb al een keer met hem op de arm boodschappen gedaan in de supermarkt en door het winkelcentrum Marsdijk gelopen.”

Noodles mag op plaatsen komen die voor andere honden verboden zijn. Wichers heeft daarvoor een pasje en hijzelf draagt een dekje met de tekst *geleidehond in opleiding*. Hij heeft privileges, maar er zijn ook dingen die andere honden wel mogen en hij beslist niet. Zo is zwemmen voor hem absoluut uit den boze. „En dat is voor een watergekke hond als een labrador best wel lastig”, zegt Wichers. Ook plassen modder zijn uit den boze. „Hij loopt er nog met een boog omheen, maar er komt een moment die hij er dwars doorheen gaat. Dat kan natuurlijk niet wanneer hij straks aan het werk is.”

Over een maand of tien verhuist Noodles van de 'vooropleiding' in Assen naar Amstelveen en begint zijn opleiding tot geleidehond. Zelf heeft hij daarvan geen weet. Na een ochtend spelen, aandacht vragen (en krijgen) en als kers op de taart ook nog op de foto voor de krant. Hij strekt zich uit op het kleed, maakt zich lang, zucht eens diep en sluit de ogen.

Van blindegeleide- tot buddyhond en autismegeleidehond

KNGF zet 200 pups per jaar uit bij pleeggezinnen. Dat kunnen labradors zijn (ongecompliceerd), een golden retriever (een hond met een beheerst karakter), of een Duitse herder (bereid om hard voor de baas te werken), of kruisingen van deze rassen.

Een autismegeleidehond wordt gebruikt om een voorbeeld te stellen. „Het kind kijkt naar de hond en de hond laat het juiste gedrag zien”, zegt Bernou ter Voorde van KNGF.

„Op die manier creëer je geen conflict, maar stuurt door het gedrag van de hond: kijk die hond eens rustig in zijn mand liggen en dan zou jij niet stil aan tafel kunnen zitten? De hond geeft zelfvertrouwen, die is er en heeft geen oordeel.”

Een blindengeleidehond laat zich niet eenvoudig vervangen door een geautomatiseerd navigatiesysteem. Een blinde met een rood/witte taststok, moet de stok in halve cirkels voor zich uitwaaien om de omgeving te scannen. Een stok houdt geen rekening met lage luifels, overhangende takken, gaten en grote open ruimtes als een plein. Een blinde met een hond heeft deze problemen niet, aangezien de hond als zijn ogen fungeert.

Mensen met een posttraumatische stressstoornis (PTSS) hebben baat bij een buddyhond. „Deze mensen durven uit angst voor nachtmerries soms niet te slapen”, zegt Ter Voorde. „De honden zijn getraind om hun baas wakker te maken, zodra die

begint te woelen. Als mensen in de openbare ruimte te dichtbij komen, wordt de persoonlijke ruimte veiliggesteld doordat de hond mensen blokkeert. We hebben echt gezien dat mensen weer buiten komen, dat de gordijnen weer opengaan en medicatie sterk wordt teruggebracht.” De assistentiehond helpt mensen met fysieke beperkingen, bijvoorbeeld in een rolstoel, door te helpen bij praktische handelingen. Degene die wordt geholpen is zelfstandiger en doordat er minder vreemde mensen over de vloer komen, meer privacy. Het nieuwste is de medische detectiehond. Deze hond wordt getraind om kanker in ontlasting te ruiken.

Pleegouders gezocht
KNGF zoekt ook in Noord-Nederland puppypleeggezinnen. Geïnteresseerden kunnen zich melden op www.geleidehond.nl/pleeggezin. Medewerkers van puppypleeggezinenzorg nemen dan contact op.